

عملیات‌های اصلی در بهسازی و توسعه فرودگاه‌ها

با نگاهی به پروژه بهسازی و توسعه فرودگاه خرم آباد

تالیف:

هوشنگ عسکری عالم

هدینگ تخصصی راه و شهرسازی

سرشناسنامه	قراگاه سازندگی خاتم الانبیاء(ص)
عنوان و پدید آور	عملیات‌های اصلی در بهسازی و توسعه فرودگاه‌ها با نگاهی به پروژه بهسازی و توسعه فرودگاه خرم آباد - هوشنگ عسکری عالم - ۱۳۶۴
مشخصات نشر	تهران: قراگاه سازندگی خاتم الانبیاء(ص) - چاپ و انتشارات، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	۲۵۵ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۷۴۱-۲۱-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
موضوع	بهسازی و توسعه فرودگاه‌ها
موضوع	پروژه بهسازی و توسعه فرودگاه خرم آباد
شناسه افزوده	سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قراگاه سازندگی خاتم الانبیاء(ص) - هلدینگ تخصصی راه و شهرسازی
رده بندی کنگره	TL۷۳۶/۸
رده بندی دیویی	۶۲۹/۱۳۶
شماره کتاب شناسی ملی	۷۶۵۷۸۱۹

عنوان:	عملیات‌های اصلی در بهسازی و توسعه فرودگاه‌ها با نگاهی به پروژه بهسازی و توسعه فرودگاه خرم آباد
تألیف:	هوشنگ عسکری عالم
ناشر:	انتشارات قراگاه سازندگی خاتم الانبیاء(ص)
طراحی جلد:	علی اکبر درویشی
لیتوگرافی، چاپ و صحافی:	سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
نوبت چاپ:	اول (تیرماه ۱۴۰۰)
شمارگان:	۳۰۰ نسخه
قیمت:	۷۰۰,۰۰۰ ریال
نشانی:	تهران، شهرک غرب، فاز ۴، خیابان فلامک شمالی نبش زرافشان، قراگاه سازندگی خاتم الانبیاء(ص).
کلیه حقوق اعم از چاپ تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و سایر موارد برای قراگاه سازندگی خاتم الانبیاء(ص) محفوظ است.	

پیشگفتار

"یرفع الله الذین امنوا منکم والذین اتوا العلم درجات والله بما تعملون خبیر" (مجادله ۱۱)

خداوند کسانی از شما را که ایمان آورده و کسانی را که علم به آنها داده شده درجات رفیع می بخشد و خدا به آنچه می کنید، آگاه است.

پیشرفت در عرصه‌های عمران و آبادانی نیازمند خلاقیت، نوآوری و استفاده از تجارب دیگران در زمینه مورد نظر و یا تجربه مشابه آن می‌باشد. استفاده از تجارب قبلی به نوبه خود می‌تواند مانع از اتلاف وقت و صرف هزینه‌های اضافی ناشی از آزمون و خطاهای در حین انجام کار شده و بالا بردن سطح کیفیت و همچنین نزدیک شدن به استانداردهای بین‌المللی را موجب شود.

حال باید تجارب قبلی در پروژه‌های عمرانی به نحوی مکتوب و ثبت شوند (مستندسازی) تا با صرف کم‌ترین هزینه و کم‌ترین زمان ممکن، مورد استفاده قرار گیرند. عنوان مدیریت دانش برای رسیدن به این هدف سودمند بسیار مناسب می‌باشد. مدیریت دانش فرآیند هدایت‌شده جست‌وجو، انتخاب، طبقه‌بندی و نمایش اطلاعات است، به نحوی که کارکنان مجموعه اجراکننده پروژه در زمینه خاص، درک بهتری از تجربیات خود کسب کنند و مزیت رقابتی برای سازمان ایجاد نمایند.

یکی از مفاهیم دانش (Knowledge) در مدیریت دانش، عبارت از صورت ذهنی ایده‌ها، واقعیت‌ها، رویدادها، داده‌ها و تکنیک‌های ثبت‌شده در حافظه انسان است که از ذهن سرچشمه گرفته و مبتنی بر اطلاعات به‌دست‌آمده از تجارب، باورها و ارزش‌های شخصی و سازمانی و نیز همراه با تصمیم و عمل او دگرگون و بارور می‌شود.

یک دانش خوب باید کاربردی، به‌روز و در راستای اهداف سازمان باشد تا بتواند برای مجموعه ارزش افزوده ایجاد نماید و زمینه ساز تصمیم‌گیری کارآمد در سازمان باشد. دانش هر شخص با دانش فرد دیگری که همان اطلاعات را دریافت می‌کند، یکسان نیست و همین امر ضرورت ثبت دانش و تجارب به‌دست‌آمده در اجرای پروژه‌ها را آشکار می‌سازد؛ چرا که انتقال دانشی که از آگاهی‌های علمی و عملی و کسب تجارب ارزشمند به دست آمده است می‌تواند به مثابه یک تجربه فنی دقیق از بروز خطا و یا تکرار اشتباه در دیگر تجربه‌های پیش رو جلوگیری کند. پژوهشکده سازندگی خاتم الانبیا در راستای مأموریت خود، با اهداف فوق نسبت به ارزیابی کتاب حاضر اقدام نموده است و پس از اصلاحات مورد نظر داوران توسط نویسنده کتاب، پیشنهاد انتشار این کتاب ارزشمند را به قرارگاه سازندگی خاتم الانبیا نموده است. امید است مورد توجه صاحب نظران و خوانندگان عزیز قرار گیرد.

پژوهشکده سازندگی خاتم الانبیا(ص)

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات

عنوان	صفحه
۱-۱- مقدمه	۱۴
۲-۱- هدف	۱۴
۳-۱- کلیات	۱۵
۴-۱- منابع	۱۶
۵-۱- معرفی سازمانها و مؤسسات هواپیمایی بین‌المللی	۱۶
۱-۵-۱- سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری (غیر نظامی) - ایکائو (ICAO)	۱۶
۲-۵-۱- انجمن بین‌المللی حمل‌ونقل هوایی (IATA)	۱۷
۳-۵-۱- اداره فدرال هوانوردی (FAA)	۱۷
۴-۵-۱- مجمع بین‌المللی فرودگاهها (ACI)	۱۷
۵-۵-۱- کمیته تحقیقاتی فرودگاه (ACRP)	۱۷
۶-۵-۱- کمیته مشورتی فرودگاه (ACC)	۱۷
۷-۵-۱- کمیته مجامع بین‌المللی فرودگاهها (AACI)	۱۸
۸-۵-۱- مؤسسه ترابری هوایی (IAT)	۱۸
۹-۵-۱- کمیته ملی حفاظت ترابری (NTSB)	۱۹
۱۰-۵-۱- راهنمای برنامه‌ریزی شرکتهای هواپیمایی (OAG)	۱۹
۶-۱- تعریف فرودگاه	۱۹
۷-۱- اهمیت فرودگاه	۲۰
۸-۱- برترین فرودگاه‌های جهان (در سال ۲۰۲۰)	۲۰
۹-۱- بزرگ‌ترین فرودگاههای دنیا	۲۷

۲۸	۱-۱۰-۱- بزرگ‌ترین سازندگان هواپیما در جهان
۳۱	۱-۱۱-۱- اجزای اصلی یک فرودگاه
۳۲	۱-۱۲-۱- تقسیم‌بندی سایت فرودگاه
۳۲	۱-۱۲-۱- بخش زمینی
۳۲	۱-۱۲-۱- تسهیلات حمل‌ونقلی بخش زمینی
۳۳	۱-۱۲-۱- پایانه‌های مسافری
۳۵	۱-۱۲-۱- ۳- الگوی پایانه
۳۶	۱-۱۲-۱- ۴- انواع الگوهای پایانه در سطح
۵۰	۱-۱۲-۱- ۵- انواع الگوی پایانه در ارتفاع
۵۴	۱-۱۲-۱- ۶- ارزیابی طرح‌های پایانه
۵۸	۱-۱۲-۱- ۷- ملاحظات برنامه‌ریزی و طراحی پایانه مسافری
۷۱	۱-۱۲-۱- ۸- پایانه‌های باری
۷۷	۱-۱۲-۱- ۹- مکان‌یابی پایانه باری
۷۹	۱-۱۲-۱- ۱۰- الگوی پایانه باری
۸۲	۱-۱۲-۱- ۱۲- توقف‌گاه هواپیمای باری
۸۳	۱-۱۲-۱- ۱۳- ساختمان پایانه باری
۸۵	۱-۱۲-۱- ۱۴- ساختمان‌های جنبی و عملیاتی
۹۰	۱-۱۲-۱- ۱۵- مناطق مورد نیاز برای توسعه آبی
۹۰	۱-۱۲-۱- ۲- بخش هوایی
۹۲	۱-۱۲-۱- ۱- باندهای پروازی
۹۳	۱-۱۲-۱- ۲- باندهای خزش
۹۳	۱-۱۲-۱- ۳- توقف‌گاه هواپیماها
۹۴	۱-۱۲-۱- ۴- محوطه انتظار پرواز
۹۴	۱-۱۲-۱- ۵- محوطه یخ‌زدایی از هواپیما

۹۴	۱-۱۲-۲-۶- حصارکشی و جاده حفاظتی
۹۵	۱-۱۳-۱- مراحل برنامه ریزی فرودگاه
۹۵	۱-۱۳-۱- مقدمه
۹۵	۱-۱۳-۲- طرح راهبردی فرودگاه
۹۶	۱-۱۳-۳- انواع برنامه ریزی فرودگاه
۹۶	۱-۱۳-۱- برنامه ریزی سیستمی فرودگاهها
۹۸	۱-۱۳-۲-۳- برنامه ریزی (طرح) جامع فرودگاه
۹۹	۱-۱۳-۴- پیش بینی تقاضای آینده
۱۰۳	۱-۱۳-۴-۱- پیش بینی ترافیک پایه
۱۰۳	۱-۱۳-۵- سطح ارائه خدمات
۱۰۶	۱-۱۴-۲- انواع علائم و تابلوها
۱۱۰	۱-۱۴-۲-۱- تابلوهای جهت نما
۱۱۱	۱-۱۴-۲-۲- تابلوهای اخباری و اطلاعاتی
۱۱۱	۱-۱۴-۲-۳- رنگ تابلوها
۱۱۲	۱-۱۴-۲-۴- سایر تابلوها
۱۱۲	۱-۱۴-۳- اصول و مبانی تابلوها و علائم
۱۱۳	۱-۱۴-۴- انواع تابلوهای الکترونیکی نمایش اطلاعات
۱۱۴	۱-۱۴-۵- انواع تکنولوژیهای نمایش اطلاعات
۱۱۴	۱-۱۴-۵-۱- لوله اشعه کاندی (CRT)
۱۱۴	۱-۱۴-۵-۲- نورپخش کنندهای (لومینسانس) الکتریکی (EL)
۱۱۴	۱-۱۴-۵-۳- فیبرهای نوری
۱۱۵	۱-۱۴-۵-۴- نمایشگرهای کریستالهای مایع ترانزیستور لایه نازی (TFT-LCD)
۱۱۵	۱-۱۴-۵-۵- دیود ساطع کننده نور (LED)
۱۱۵	۱-۱۴-۵-۶- لامپهای جیوه‌ای (IL)